Het tijdvak van 1839 tot 1869 wordt evenzeer, ofschoon kort, besproken, om meer bepaald stil te staan bij onze tegenwoordige verhouding tot den staat, op grond der wet van 1853, de wet op de Kerkgenootschappen.

Het z.g. Collegiale kerkrecht en het »fatale» reglement van 1869 houdt vooral den redenaar bezig. De bedenkingen, tegen den inhoud van dit reglement opgeworpen, worden een voor een besproken en wederegd. Om niet te breedvoerig te worden moeten we dit stilzwijgend voorbijgaan. Slechts spreken we den wensch uit, dat niemand, die in deze dingen belang stelt, deze rede ongelezen late.

Dit gedeelte der rede is geheel polemisch tegen de theorie der Doleantie en verdedigend de Scheiding en de verhouding van dere tot den staat.

Dat deze rede tegenspraak zal uitlokken, achten we zeer waarschijnlijk en ook gewenscht De gedachte, dat onze hedendaagsche staat is een Christelijke, een Protestantsche staat, leeft nog in de harten van tiendnizenden, Hervormden, Doleerenden, Gescheidenen; Prof de Cock heeft den moed fdit openlijk te ontkennen. Voor dien moed zijn wij hem dankbaar.

Een verslag, waaraan hij deze opmerking toevoegt:

Op een punt veroorlove ons de geachte redenaar van hem te verschillen. Het is waar hij op blz. 36, de onderstelling uitspreekt dat door het Koninklijk besluit van 1852 de weg weder ontsloten is om, in rechte, aanspraken te doen gelden op de goederen, die thans in bezit zijn van de Ned Herv. kerk, of zoo als Z.Ew. het uitdrukt: aan de Gereformeerde *gezindheid* toekomen Wat is toch: de Gereformeerde *gezindheid*; en welke goederen komen aan die *gezindheid* toe? Is dat niet zuiver de Doleerende idée? Werpt die gedachte niet vele stellingen in deze rede uitgesproken omver? »Komt er nog eens een tijd, zegt Prof. de Cock, als schrijft men dan ook Dec. 1990, dat de goederen van de plaatselijke gemeenten aan de *gezindheid* en niet aan de corporatie, die kerk of kerkgenootschap wordt genaamd, toegekend worden, dan zullen, bij die veranderde gezindheid van de rechterlijke macht onze gemeenten nog blijken, zoo ik hoop, gemeenten te zijn, die onveranderd dezelfde gezindheid hebben behouden."

Dit is ons op 't oogenblik niet helder. Eene *gezindheid*, die niet is genaamd eene corporatie, kerk of kerkgenootschap, door eene veranderde gezindheid van de rechterlijke macht in het bezit gesteld van zekere goederen, komt ons, voor als nog, voor, te zijn eene gesindheid in nevelen gehuld een soort van geestelijk lichaam, dat aan onze zinnelijke waarneming en aan de uitspraak der rechterlijke macht ontsnapt.

Polemiek zien we, in onderscheiding van Ds. Gispen, over deze rede *niet* veel te gemoet.

Over het reglement van 1869 zijn de debatten o. i. gesloten,

Wie dit reglement, als in overeenstemming met de Gereformeerde beginselen van kerkrecht nog verdedigt, belijdt als Gereformeerd, beginselen die voor de rechtbank der historie dezen naam niet voeren mogen.

En waartoe dus verder geredetwist?

KUYPER.

Officieele berichten uit de Ned Geref. kerken.

Ondergeteekende bericht aan alle Ned. Ger. kerken en alle belanghebbenden, dat het adres der kerk te De Bilt voortaan is den heer H. de Roos, *ouderling*.

Met achting en heilbede,

G. TAAL.

Bilt, 22 December '90.

De kerkeraden, van Kooten—Twijzel (Friesland) maken door dezen bekend, dat van nu voortaan, al de stukken en gaven, bestemd voor de diaconie en kerk, worden ingewacht bij den scriba, van genoemde kerken, F. Boersma, *Oefenaar en Ouderling*.

De kerkeraden voornoemd.
J. HOEKSTRA, *Ouderling*.
E. S. MEETSMA, *Ouderling*.
K. F. NICOLAI, *Ouderling*.
L. BRANDSMA, *Diaken*.
L. Y. CUPERUS, *Diaken*.

De Kerkeraad der Ned. Ger. kerk van Alblasserdam bericht met dankbaarheid aan God den zusterkerken, dat het ook met zijne kerk tot een begin van Reformatie mocht komen. Door de gemeente krachtens het ambt der gelooviger verkozen, werd hij Zondag, 28 December, door Ds. A. Knoll van Zwijndrecht bevestigd. Onmiddelijk daarna, wettig vergaderd zijnde, nam hij het besluit met de organisatie van 1816 voor de geheele gemeente te breken en de nog altijd rechtens geldige en op Gods Woord gegronde kerkenorde van 1618 en 1619 weder van kracht te doen zijn

Moge de Koning der kerk dit besluit het begin doen zijn der ware Reformatie onzer plaatselijke kerken.

De Kerkeraad:
A. KNOLL, *Consulent*.
N. VERMEULEN, *Ouderling*.
B. VAN DALEN, »
G. DEN BOER, »
H. J. TE BOVELDT, »
A. BLOM, *Diaken*.
M. DE KLOE, »
HK. JONKER, »

Het adres van den kerkeraad is H. J. TE BOVELDT, *Scriba*.

Alblasserdam, 30 Dec. 1890.

Buitengewone classis der Ned. Geref. kerken uit Noord-Brabant en Limburg te Dordrecht, 30 December 1890.

Na opening met gebed en met voorlezing uit Gods Woord, worden de credentiebrieven nagezien en de presentielijst vastgesteld. Inmiddels heeft de class. correspondent mededeeling gedaan van de aanvragen van drie kerken om buitengewone classe. De classis besluit, nu van de om predikhulp gevraagde classes geen toezegging van hulp is ingekomen, overwegende dat de vele vacaturen voor twee *gevestigde* predikanten te talrijk zijn om ook maar gebrekkiglijk in hun nood te voorzien, naar Art. 7 der Kerkenordening te moeten handelen. Dewijl de kerk van Helmond bij dezen nood een te klein arbeidsveld is voor een Dienaar des Woords, wordt haar verzocht haren Dienaar af te staan aan de classe, waarin deze kerk bewilligt. Ds. F. H. J. Smith zal dus ten spoedigste afscheid prediken en door den consulent Ds. J. H. Feringa losgemaakt worden; dewijl de ligging van Helmond voor zijn nieuwen werkkring geen middenpunt kan zijn; en elken Zondag zal dus Ds. Smith in de vacante kerken hebben te dienen.

Nadat nog de zaken van twee hulpbehoevende kerken waren behandeld, werd de vergadering met gebed gesloten.

J. H. FERINGA,
Class. Corr.

Buitengewone vergadering der classis Franeker, op Woensdag 10 Dec. 1890 te Bolsward.

Ds. Brouwer opent deze vergadering met het laten zingen van Ps. 72 : 1, het lezen van Psalm 2 en gebed.

Naar toerbeurt fungeerde Ds. Brouwer als praeses, en werden benoemd tot assessor Ds. Nieborg en tot scriba ouderling Elshout.

Uit de geloofsbrieven bleek, dat 17 kerken van de 19 vertegenwoordigd waren; zonder kennisgeving waren de kerken van Winsum en Gaast afwezig.

De Acta der laatste gewone vergadering werd door Ds. Hania als scriba dier vergadering gelezen en vastgesteld.

Daarop stelde de praeses het eerst het agendum voor de a.s. Prov. Synode aan de orde. Deze werd punt voor punt gelezen en behandeld; enkele punten gaven aanleiding tot breedvoerige besprekingen en overwegingen.

Nadat het Agendum der Prov. Synode was afgehandeld, werd er een kwartier gepauseerd. Na de pauze werd er gezongen Ps. 86 : 6 en opende de praeses weer met gebed. Nu werden nog eenige punten aan de orde gesteld, die in de vorige vergadering te Harlingen moesten blijven liggen.

1. Eene vraag van de kerk van Witmarrum, die, na eenige bespreking door de afgevaardigden dier kerk, werd ingetrokken.

2. Een voorstel van Winsum, waarop werd besloten, dat het »beginsel" der kerk te Spannum onder het toezicht van die te Winsum zou worden gesteld.

3. Rapporten van hetgeen er door deputaten ter vrijmaking van nog niet ontkomen kerken was verricht en vaststelling of regeling van hetgeen verder hiertoe zou worden gedaan.

4. Regeling der consulentschappen.

5. Een schrijven van de Voorloopige Synode te Leeuwarden tot opwekking van de collecten ter dekking van de Algemeene Proceskosten, om deze geregeld te blijven houden. Daar er niets meer aan de orde was, sloot na het zingen van Ps. 89 : 2 Ds. Nieborg de vergadering met dankzegging den Heere.

DS. H. R. NIEBORG,
Actuarius.

Zending.

Uit oude dagen.

De begeerte om het Evangelie, de kennis der waarheid te verbreiden was, zelfs in meer bepaalden zin, gelijk we in onze artikelen ten vorige jare aantoonden, bij verschillende volken niet vreemd. Van één volk spraken wij nog niet. En dat dient wel afzonderlijk genoemd wegens zijn ontzaglijke groote beteekenis op dat gebied: het Britsche. Aan de mannen, die de grondslagen legden van Engeland's grootheid overzee dient kortelijk een woord gewijd.

Toen de beroemde Walter Raleigh, bekend door zijn grootsche doch kwalijk geslaagde ondernemingen, in 1585 met een vloot uitzeilde naar Virginia, de Britsche kolonie in Amerika, dus genoemd naar de »maagdelijke" vorstin Elizabeth, verzocht hij uitdrukkelijk dat zijn vriend en leermeester, de uitmuntende en vrome Harcourt mee mocht gaan. En spredend van zijn omgang met de inboorlingen, zegt Raleigh letterlijk:

»Dikwijls en in elke plaats waar ik kwam gaf ik, indien ik er toe in staat was, verklaring van den inhoud des Bijbels, aantoonende, dat daarin de eenige en ware God en zijn groote werken worden verkondigd; dat daarin was vervat de ware leer der zaligheid door Christus met nog vele bijzonderheden omtrent de wonderen en hoofdpunten van den godsdienst, zooveel als ik in staat was voor te brengen en voor de gelegenheid geschikt achtte."

Dat nu deze wijze van doen vrucht droeg blijkt wederom:

»De Wiroans (opperhoofd) bij 'twelk wij woonden, Wingena geheeten, en velen van zijn volk, zegt Raleigh, waren dikwijls gaarne bij ons, als wij godsdienstoefening hielden en bezochten ons dikwijls zoowel in onze eigen stad als in andere, waarheen hij ons soms verzelde om te bidden en psalmen te zingen, hopende daarbij deelgenoot te worden van diezelfde vruchten, als wij hoopten er door te verkrijgen. Tweemaal was deze Wiroans zoo ziek dat hij dacht te sterven. Hij verzocht ons voor hem te bidden en 't middel te wezen, dat het onzen God mocht behagen, dat hij mocht leven of wel na den dood bij Hem leven in heerlijkheid. Zoodanig waren ook de begeerten van vele anderen in dergelijke gevallen."

Raleigh droeg ten slotte in 1589 al de rechten, die hij tot stichting eener kolonie van Elisabeth had ontvangen. aan een maatschappij over. De acte daarvan verzelde hij met de voor dien tijd groote gift van *f* 1200 »met bijzondere bedoeling en ijver om den Christelijken godsdienst in deze duistere landen te planten".

En zulke wenschen bestonden niet maar bij enkele weinigen. Toen koning Jacobus I in 1606 brieven uitgaf, machtigend tot nederzettingen in Virginia, werd de plicht van een volk om in zijn koloniën en ook daar buiten het Christelijk geloof te verbreiden, uitdrukkelijk erkend. In het koninklijk besluit leest men:

»Moge zulk een edel werk, door 't bestier des almachtigen Gods, later strekken tot verheerlijking van zijn Goddelijke Majesteit, door den Christelijken Godsdienst te verbreiden onder dezulken, die nog leven in duisternis en droeve onzekerheid omtrent de ware kennis en aanbidding van God en moge het mettertijd de ongeloovigen en wilden, in die streken wonende, tot menschelijke beschaving en tot een vaste, rustige regeering brengen".

En dat het niet bij louter woorden bleef, getuigen de talrijke pogingen. die zoowel door groote lichamen als door afzonderlijke personen werden gedaan om de heidensche bevolkingen te bereiken en de verschillende bevolkingen en volkplantingen die onder Britsche heerschappij kwamen.

Drie jaren nadat bovenbedoeld stuk was uitgevaardigd, werd een nieuw gegeven. Toen werd de — waarschijnlijk eerste — preek gedaan door een leeraar der Engelsche kerk, voor hen die op het punt stonden haar naam en beginselen naar de Nieuwe wereld over te brengen.

Een krachtig woord was het dat Crashaw, prediker in den Temple, tot den Raad van Virginië sprak, kort voor de tocht zou beginnen. »Bedenkt," sprak hij, »dat het doel dezer reis is de verwoesting van het rijk des duivels en de verbreiding des Evangelies. Zijn die bedoelingen niet uw gebeden waard?" Tot den nieuw benoemden kapitein-generaal Lord De La Mare en zijn ondergeschikten sprak hij: »Zie niet op het voordeel, den rijkdom, de eer, de opkomst van uw huis, die kunnen volgen en u ten deel vallen, maar zie op die hoogere en betere bedoelingen, die 't koninkrijk Gods betreffen. Bedenk, gij zijt een generaal van Christelijke mannen; daarom, let vooral op den godsdienst. Gij gaat om die den heidenen aan te prijzen; beoefen hem dan zelf, maak den naam van Christus heerlijk, niet hatelijk onder hen."

Zulke getuigenissen spreken van Zendingsgeest. Slechts enkele dagen later predikte Dr. Sigmonds voor een groot gehoor van »ondernemende personen, planters en anderen." Hij sprak het uit: „Elke zegen die een volk door Christus heeft, moet allen volken worden meegedeeld."

Onder hen die 't koninklijk charter ontvingen, waren vier uitnemende bisschoppen en andere geloovige en moedige mannen. Was men gewoon te zeggen dat de dienaren der O. I. Compagnie hun godsdienst op de uitreis aan de Kaap de Goede Hoop achterlieten en weer meenamen op de thuisreis, hier was 't anders. Een der eerste maatregelen van den nieuwen Raad was een school te Enrico te stichten, »tot vorming en opvoeding van de kinderen der inlanders tot de kennis van den waren God"; evenzoo voor de Engelsche volkplanters. Een der aanzienlijkste onder deze vermaakte de school *f* 3500 om voor 't gemelde doel besteed te worden, zoodra tien Indiaansche Christenen in de school waren opgenomen. Uit alles blijkt dat men met ijver voor de verbreiding der waarheid was bezield, en we zullen verder zien, dat ook in het moederland daartoe eveneens opgewektheid en offervaardigheid bestond.

HOOGENBIRK.

Buitenland.

Engeland. De St. Pauls ontwijd. Bisschop Lincoln's Ritualistisch drijven. Generaal Booth's voorloopig succes bij zijn poging tot oplossing der sociale quaestie.

Onlangs had er in de hoofdkerk der Episcopalen van Londen de prachtige, bekende St. Paul's Cathedral een vreeselijke gebeurtenis plaats. Een man beroofde zich gedurende den dienst van het leven door middel van een revolverschot. Zoo ver zijn de mannen, die in de St. Paul's regeeren op weg naar Rome, dat zij het voor hoog noodig keurden om een »*reconciliation*" (verzoenings) dienst te houden, opdat het gewijde gebouw zou gezuiverd worden van den smet eens zelfsmoords. Maar nu deed zich de vraag voor of de zelfmoordenaar den laatsten adem binnen of buiten het heiligdom had uitgeblazen, want toen het schot gehoord was, had men den zelfmoordenaar aanstonds uit de kerk gedragen. Was de man buiten de muren van de kerk gestorven dan zou een verzoeningsdienst niet noodig geweest zijn. Er werd uitgemaakt dat het leven aanstonds den zelfmoordenaar verlaten had, en de dienst had plaats! Doch nu komt het uit dat onderscheidene zelfmoorden gepleegd zijn in het grootste en prachtigste kerkgebouw van het rijk, en dit in de laatste jaren, terwijl nooit iets gedaan is om het gebouw te zuiveren. Wellicht hooren wij over eenigen tijd dat er eene godsdienstoefening gehouden is, om al de smetten die het kerkgebouw aankleven, voor het aangezicht des Heeren weg te nemen.

De Church Association, een vereeniging die zich verzet tegen het Romaniseerend streven der hoogkerkelijke partij, heeft naar aanleiding van den in de St Paul's gehouden verzoeningsdienst, zich gewend tot den bisschop van Londen, omdat hij een dienst heeft doen plaats hebben, die door de ordeningen der Episcopale kerk niet wordt voorgeschreven en die een uitvloeisel is van een Roomschen regel. De Association zegt in haar adres, dat het haar verbaast dat een inbreuk op het zesde gebod zulk eene ontroering gewekt heeft, terwijl men zonder gewetensbezwaar voortdurend tegen het tweede gebod zondigt. Het is toch bekend dat men in de St Pauls een Mariabeeld geplaatst heeft. Of een dergelijk vertoon helpen zal? Wij vreezen van neen. Op het jongste Churchcongres hadden de laag-kerkelijken de overhand en al het daar gesprokene geeft den indruk alsof de laag-kerkelijken gelooven dat de hoogkerkelijke strooming door niets tegen te houden is. Door de moedeloosheid der tegenpartij worden de Ritualisten steeds stoutmoediger van weinig beteekenis is het daarom dat dr. Perowne, deken van Peterborough tot bisschop van Worcester benoemd werd, die tot de laagkerkelijke partij gerekend wordt. Dat men niet bang is dat de nieuwbenoemde moeilijkheden aan de beweging tot terugkeer naar Rome, zal in den weg leggen, blijkt uit de loftuitingen die men hem nu reeds toezwaait, als vertegenwoordiger van het beginsel der verdraagzaamheid.

Ofschoon bisschop Lincoln door de bevoegde macht een en andermaal in het ongelijk gesteld is, beschuldigd zijnde van het in toepassing brengen van Roomsche ceremoniën bij den eeredienst, gaat hij daarmede toch voort. Dezer dagen werkte hij mede tot het vieren van een plechtige mis in de A. Saviour's kerk te Leeds, eene kerk die indertijd door Dr. Pusey gesticht werd, en die op den gevel het opschrift vertoont: »gij allen die deze heilige plaats binnentreedt, bidt voor den zondaar die haar stichtte." Bij de hooge mis te Leeds was wierook, brandde kaarsen, knielde men voor het altaar, terwijl de teekenen van het Heilig Avondmaal alleen werden genoten door hem die den dienst verrichtte.

Het plan van den heer Booth om drie koloniën te stichten ten einde aldus de ellende der Londensche bevolking tegemoet te komen, vindt bijval, ook buiten de kringen der aanhangers van het Heilsleger. Had de heer Booth berekend dat hij tot uitvoering van zijn voornemen een *f* 1,200,000 zou noodig hebben, er is reeds bijna negen tonnen gouds bij elkaar gebracht. Nu, als met een offer van iets meer dan een millioen gulden aan zooveel ellende kan worden tegemoet gekomen, dan is het Engelsche volk rijk genoeg om het te brengen. Dan zal men ook wel geneigd zijn om de *f* 360,000 jaarlijks saam te brengen, die de generaal van het Heilsleger eischt om zijne koloniën in Londen, op het platte land en in Australië, in stand te houden als toevluchtsoorden voor ellendigen.

Frankrijk. Voorstel tot federatie der Prot. kerken.

Eene commissie is in Frankrijk aan den arbeid getogen om een federatie of verbond van de kerken in het leven te roepen. Welke kerken men saam binden wil, werd niet geheel duidelijk uitgesproken, alleen blijkt het, dat men niet met de Roomsche kerk wil vereenigd zijn, veeleer wil men tot federatie komen om gezamenlijk tegenover de eenheid der Roomsche kerk sterk te staan. Voorloopig zal van deze zaak wel niets komen; het comité heeft zich gewend tot de Synoden en andere kerkelijke lichamen, met verzoek, afgevaardigden te benoemen, opdat deze een plan tot federatie zouden opstellen. Maar tot dien arbeid hebben de kerkelijke vergaderingen geen volmacht. Deze behooren eerst hun lastgevers te vragen of zij voor het beoogde doel mogen deputeeren. Maar onderstel dat alle kerkelijke vergaderingen, die niet tot Rome behooren, willen medewerken tot het beoogde doel, dan moet er strijd ontbranden over de vraag, hoe dat de kerken zullen vertegenwoordigd worden wanneer het er op aankomt om een comité te benoemen, dat de gefedereerde kerken saambindt. Gaat men dan uit van het beginsel van evenredige vertegenwoordiging, dan heeft de Gereformeerde Staatskerk verreweg de meerderheid, en daar komt men nu van uit de Vrije kerk tegen op.

De predikant Mettetal heeft het eerst het denkbeeld van een federatie van kerken geopperd in eene groote vergadering, waar over de belangen der inwendige zending gehandeld is.

In een artikel in de *Eglise Libre* zet deze prediker uiteen, dat de kerken zich moeten vereenigen, òf dat men anders zien zal, dat de eenheid der Roomschen de Protestantsche kerken zullen vernietigen. Om dit te verhinderen, moeten zelfs de modernen in de federatie opgenomen. Op de bedenking, dat liberalen en modernen geen geloofsbelijdenis hebben, antwoordt de heer Mettetal, dat het niet bewezen is, dat de hedendaagsche liberalen niet de verklaring zouden willen onderschrijven: »de Protestantsche kerken zijn in haar wezen apostolisch: zij erkennen in zake de leer geen ander gezag dan dat der Heilige Schriften, en geen ander Hoofd, Zaligmaker en Middelaar dan Jezus Christus, de eenige Zoon Gods." Op deze wijze zoekt hij allen die den naam van Protestant dragen, onder één hoed te vangen, en schroomt daarbij niet om de reeds zoo flauwe, verwaterde, *confession de foi* van 1872, die als vereenigingspunt dient voor de kerken die onder de officieuse synodale organisatie vereenigd zijn, nog meer te verzwakken. Het artikel van den heer Mettetal eindigt op eene wijze, die ten duidelijkste bewijst, dat hij met pak en zak tot het liberale kamp is overgeloopen. Het slot luidt:

»Wij zijn over en weer dupe van onze vooroordeelen. Wanneer zullen wij eene nationale synode hebben om onze ongerechtvaardigde vermoedens weg te nemen? Wanneer zullen wij ons weten vrij te maken van de theologische stelsels! Wanneer zullen wij niets meer en niets minder dan discipelen van Jezus Christus zijn?"

Wij zien hieruit waar het in Frankrijk in de Gereformeerde kerken heengaat. Men holt op den weg der ontkenning vooruit, en hoe verlangend wij ook uitzien naar teekenen die van een wederopzoeken van de verlaten paden der vaderen spreken, wij kunnen ze maar niet zien.

Gemengd Nieuws.

Hoe hevig in de Oostzee provincièn het drijven is der Russische regeering om alles Grieksch orthodox te maken en de Luthersche kerk te doen verdwijnen, blijkt o a. uit het volgende:

Toen in Augustus te Mitau in Koerland het nieuwe semester geopend werd, plaatste de Luthersche godsdienstleeraar Feyerabend zich in de katheder om het morgengebed te houden. De Russische directeur eischte van hem, het gestoelte te verlaten omdat de Russische pope (pastoor) daar een gebed naar Grieksehen ritus houden wilde. Toen Feyerabend verzocht, dat hem een ander lokaal zou worden aangewezen, om de Evangelische leerlingen in het gebed voor te gaan, werd hem geantwoord, dat dit niet noodig was, wijl de geheele school bij het gebed van den pope zou tegenwoordig zijn Feyerabend heeft daarop zijn ontslag aangevraagd. Aan het herhaald bevel van den directeur, om het kruis in de hand van den pope te kussen, gehoorzaamden enkel de weinige scholieren die tot de Grieksche kerk behooren.

De studenten in de godgeleerdheid bij de Presbyteriaansche Universiteit te Princeton, hebben zich uitgesproken tegen de revisie van de Westminstersche confessie. Terwijl het kerkelijk publiek zich over het algemeen vóór de verandering van de gewraakte Calvinistische uitdrukkingen in genoemde confessie heeft verklaard, is het protest der jongelieden die zich voor bereiden voor het predikambt, een verblijdend verschijnsel. Dit neemt niet weg, dat het ons vreemd in de ooren klinkt dat studenten in de godgeleerdheid zich uitspreken over een dogma, of het moest zijn dat men in een dispunt college het vraagstuk besproken had.

WINCKEL.

Voor Kinderen.

Voor wie in 't Nieuwe jaar wil reizen.

Even vóór 't jaar uit was, kreeg ik uit een vreemd land een papier. Wat daar op stond wil ik den vrienden en vriendinnen graag vertellen, want. . . maar dit straks. Er staat:

Reizigers die naar *Emanuelsland* willen, moeten geen tijd verliezen om zich een plaats te verzekeren. Er gaan wel vele schepen, maar slechts één weet den weg naar de goede haven.

De naam van 't schip is: De trouw des Heeren. (1 Thess. 5 : 24).
Vertrek van: Stad des verderfs. (2 Petr. 3 : 10).
Bestemd naar: Emanuelsland (Hebr 11 : 16).
Vertrekt: Heden. (Hebr. 3 : 7, 8).
Overtocht: Zonder geld. (Jes. 65 : 1).
Geragvoerder: De Heere Christus. (Hebr. 2 : 10)
Manschap: De medearbeiders (2 Cor. 6 : 1).
Reizigers: Zondaars behouden door genade. (Rom. 5 : 1, 2).
Zeeweg: De Tijd. (Openb. 10 : 6).
Vuurtoren: De Schriften. (Ps. 119 : 105).
Kompas: De waarheid. (Joh. 8 : 32).
Zeilen: Geloof en Liefde. (2 Thess. 1 : 3).
Gunstige wind: De Geest des Heeren. (Joh. 6 : 63).
Voorraad en onderhoud: Genade. (Jes. 65 : 2).
Anker: De Hoop. (Hebr. 6 : 19).
De reizigers worden op reis van alles wel voorzien. (Phil. 4 : 19).
Allen worden genoodigd. (Openb. 22 : 10).
Er is ruime plaats. (Luk. 24 : 22).

Elk nieuw jaar dat weer aanvangt, stelt ons als aan 't begin van een reis.

En daarom is 't een schoon beeld, al is niet alles misschien even juist, dat ons hier wordt geteekend, gelijk we dit ook vinden b. v. in het schoone boek De Christenreis van Bunyan, dat zoo ik hoop aan de meeste vrienden niet onbekend is. We vinden zulke gelijkenissen ook in de Schrift, b. v. als Paulus den geloovige vergelijkt met een krijgsman. 't Komt er echter op aan dat we het niet alleen schoon vinden, maar ook toepassen op ons zelf.

Wie dat doet begint het nieuwe jaar op de beste wijs.

Vergeven.

Een heer die een huis had, omgeven door een schoonen tuin, zat op zekeren avond in zijn huiskamer, toen hij door een laan een jongen zag komen, die klaarblijkelijk het voornemen had om kwaad te doen. Hij vertrapte de bloemen, liep over de bloembedden en trok de takken van de boomen.

De heer ging zachtjes het bordes van zijn huis af en de laan in, en vóór dat de jongen het bemerkte, had hij hem stevig bij den schouder gegrepen.

De knaap deed al het mogelijke om zich los te rukken en te ontvluchten, doch zijn pogingen waren vruchteloos, een sterke hand hield hem vast.

»Wel jongen", zeide de heer, »antwoord mij op één vraag: Wat is de mooiste bloem in dezen tuin?"

De jongen trachtte nog steeds zich los te rukken, doch ziende dat hij niet kon ontkomen en onder den indruk van den kalmen blik en den stevigen greep des mans, dien hij had beleedigd, zag in het rond en na eenige minuten wachtens antwoorde hij: »Deze roos is de mooiste", wijzende op een schoone mosroos, die juist uit de knop was ontloken. De heer die nog steeds den jongen met de eene hand stevig vasthield, plukte met de andere hand de prachtige roos en gaf aan den jongen, terwijl hij hem losliet en zeide: »Daar jongen, die is voor u."

De jongen was meer dan verwonderd en den vreemden gever in het gelaat ziende, zeide hij:

»Zult gij mij niet slaan, mijnheer?"

»Neen," was het antwoord. »Ik geef u de mooiste bloem uit mijn tuin. Nu zult ge toch zeker nooit weêr komen en mijn bloembedden plattrappen, wel?"

»Neen, nooit, mijnheer! Zoo lang ik leef niet," was het stellige antwoord. »Maar mijnheer, heeft u soms niet de een of andere boodschap, die ik voor u kan doen?"

De vergeving en het blijk van liefde hadden het hart van den knaap getroffen. Van dit oogenblik af was hij de gewillige dienaar van zijn vriend. Dikwijls kon men later den jongen zien, met de pet in de hand aan het hek staan van den tuin van den heer, terwijl hij vriendelijk vroeg: »Mijnheer, hebt gij niet een of andere bezigheid voor mij, die ik voor u kan doen? Zooals gij kunt begrijpen, werd dit verzoek niet afgeslagen.

Hebben wij allen ook niet als zondaars Gods heilige geboden vertreden en Hem veel malen bedroefd? En hoe heeft Hij ons behandeld? Hij zond van uit zijn hemel den Heere Jezus den Eeniggeboren Zoon van God, »de roos van Saron," en schenkt hem dagelijks aan een zondige wereld.

K. te O.

Nu we u een jaar moeten uitstel geven, ligt ge van zelf 't eerst aan de beurt.

Dat Palestina ten tijde van Abraham geen hoofdstad had is nu duidelijk. Dat Salem het latere Jeruzalem is, gelijk ge ook meent, is zeer waarschijnlijk. Gij zegt:

Aangezien Ps. 76 : 3 wordt gezegd, dat in Salem's Heeren hutte staat en 2 Chronieken 3 : 1, dat Salomo des Heeren huis begon te bouwen te Jeruzalem op den berg Moria, schijnt dit de plaats te zijn geweest (althans de naam komt daarmeê overeen) waarvan Melchizedek koning was. Doch Abram vond daar op Moria een ram in struiken verward, waaruit ik meen te mogen besluiten dat het nog een onbebouwd land was. Hoe kan dit zijn aangezien het reeds een bebouwde stad was, die een Koning had?

Wat nu dit laatste betreft moet ge er wel op letten dat Jeruzalem telkens van gedaante veranderd is zooals blijkt uit de *drie* muren der stad. Telkens werd het aanmerkelijk vergroot.

Nu is het zeer denkbaar, dat het oude Salem lag aan den voet van den berg, en dat wijl de stad klein was, Moria er nog buiten lag. Even goed kan 't zijn dat al lag de heuvel in de stad, hij nog niet bebouwd was en er dus nog struiken opgroeiden. Dit is echte minder waarschijnlijk. Wat Salim betreft, waarbij Johannes doopte, 't is wel zeker dat dit niet het onde Salem was.

HOOGENBIRK.

Gereformeerde Gezindheid.

Ned. Geref. Kerken.

ZEETAL (alphab): Amsterdam, J. H. Feringa H. Hoekstra, J. Langhout, J. W. A. Notten, J. C. Sikkel en K. W. Vethake.

TWEETAL (alphab.): Amsterdam, J. H. Feringa en J. W. A. Notten.

BEROEPEN: Renkum, De Vlieg, Chr. Ger. pred. te Halfweg. — Arnemuiden, A. Groenewegen, cand. te Maassluis. — Kollum, J. Hania te Oosterbierum. — Koudekerke, W. Dethmers, cand.

AANGENOMEN: Woudsend, A. Groenewegen, cand. te Maassluis. — Maassluis, W. Mulder Jr. te Harderwijk.

BEDANKT: Vorden, J. H. Houtzagers te Kootwijk.

Christelijke Gereformeerde Kerk.

DRIETAL: Bergen op Zoom, C. Steketee te Veere, B. van den Berg te Gouda en A. Brouwer te Amsterdam.

BEROEPEN: Noordwijk, A. H. op 't Holt te Zuilichem en Well. — Bergen op Zoom C. Steketee Cz. te Veere. — Suxwoude (Fr.), J. Draijer te Oudega (Fr.) — Lemelerveld (cl. Ommen), E. Bosma, cand. te Hoogeveen.

AANGENOMEN: Gorinchem, K. van Goor te Schiedam.

BEDANKT: Dussen, M. van den Boom te Ambt-Vollenhoven.

Synodale Genootschapskerk.

BEROEPEN: Usselo, H. J. Heijnes, cand. te Amsterdam. — Hollandscheveld (bij Hoogeveen), H. Pop te Kubaard. — Nieuwe Pekela, A. Jellema te Vrieselo. — Nederlangbroek, T. J. Ringeling te Krimpen aan de Lek. — Wormer, J. H. Kruseman Aretz te Dokkum. — Goënga, A. Tap te Baambrugge. — Durgerdam, H. J. Heijnes, cand. — Rooianje, G. Lolkema, cand. — Aalten, J. van Dijk te Buinse (Haaksbergen). — Besooien en Tricht, J.